

Titel: Regine Olsen, gift Schlegel

Citation: "Regine Olsen, gift Schlegel", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K28*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-b127-kom-root.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K28

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

◀ **Min Regine** : SKs faste brug af tiltalen »Min Regine« belyses i Brev 129, i SKS 28, 216. Regine Olsen (23. jan. 1822 - 18. marts 1904), datter af kontorchef Terkild Olsen og Regina Frederikke, var forlovet med SK i godt et år, fra den 10. sept. 1840 til den 12. okt. 1841. Hun blev den 28. aug. 1843 forlovet med Johan Frederik Schlegel (226,10) og gift med ham den 3. nov. 1847. Sit forhold til Regine Olsen har SK tilbageskuende beskrevet i »Mit Forhold til 'hende'. / d. 24 Aug 49. / noget Digterisk«, svarende til notesbog 15 i SKS 19, 431-445.

I trykt udgave: Bind 28 side 213 linje 3

◀ **Frøken Regine Olsen** : Brevene til Regine (213,3), der boede nær Knippelsbro (215,3), blev formentlig alle bragt af SKs tjener.

I trykt udgave: Bind 28 side 213 linje 15

◀ **Eftersommeren** : sensommeren; i bred betydning perioden frem til jævndøgn den 23. sept.

I trykt udgave: Bind 28 side 214 linje 7

◀ **qvælder** : står op, kommer frem.

I trykt udgave: Bind 28 side 214 linje 8

◀ **fordunkle** : overstråle.

I trykt udgave: Bind 28 side 214 linje 8

◀ **hørlig** : hørbar.

I trykt udgave: Bind 28 side 214 linje 10

◀ **seglede** : dvs. sejlede.

I trykt udgave: Bind 28 side 214 linje 13

◀ **Hermed følger en Hieroglyph** : SKs tegning er ikke bevaret.

I trykt udgave: Bind 28 side 214 linje 23

◀ **Det er Knippelsbro** : Knippelsbro var en vindebro, der fra enden af Nybørs førte over havnen til Christianshavn, hvorfor den også i daglig tale kaldtes Christianshavns Bro (se kort 2, C3). Regine boede hos sine forældre i Nye-Børs (matrikel nr. 66) i en nu nedrevet ejendom, som man kaldte »De sex Søstre«, ml. Børsen og Knippelsbro (se kort 2, C3). SK skriver i Brev 135, at han hver dag tager til Knippelsbro, jf. SKS 28, 222.

I trykt udgave: Bind 28 side 215 linje 3

◀ **formeent** : ment.

I trykt udgave: Bind 28 side 215 linje 12

◀ **Kikkerten selv** : Der er formentlig tænkt på en slags periskop, hvor det yderste glas kan indstilles, således at man kan se skråt bag sig selv.

I trykt udgave: Bind 28 side 215 linje 14

◀ **Trekroner** : Søfortet Trekroner ud for Langeliniekajen kunne skimtes fra Knippelsbro i en sigtelinje ud over Toldboden (se kort 2, C3-H3).

I trykt udgave: Bind 28 side 215 linje 16

◀ **gemütlig** : af ty. 'gemütlich', hyggelig.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 1

◀ **Passiar** : snak, sludder.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 1

◀ **Telegraph** : instrument til optisk fjernkommunikation.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 5

◀ **Din Broder** : sigter formentlig til Regines bror Jonas Christian Olsen (1816-1902), der senere, efter bruddet, skal have sendt SK et brev, hvori han hævdede at hade SK, »som Ingen før har hadet«, jf. notesbog 8:39 (1841), i SKS 19, 237,17.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 7

◀ **Kræmer** : kræmmer, dvs. købmand.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 8

◀ **lade min forevige P. Møller optræde** : sml. Brev 139, i SKS 28, 225. Poul Martin Møller (1794-1838), da. forfatter og filosof. Han blev 1822 adjunkt i latin og græsk ved Metropolitanskolen i København, 1826 lektor og 1828 prof. i filosofi ved universitetet i Kristiania (Oslo), fra 1831 til sin død prof. i filosofi ved universitetet i København, hvor han var en af SKs lærere.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 16

◀ **Givet paa vort Studerekammer** : formentlig allusion til det fingererede brev af Grundtvig i P.M. Møllers satire »Forsøg til et Himmelbrev i Grundtvigs nye, historiske Smag, fundet af Poul Møller« (1818), hvor brevet afsluttes: »Givet paa vor Residents udi Løngangsstrædet, ligeover for Vartov Kloster«, *Efterladte Skrifter af Poul M. Møller* bd. 1-3 (bd. 1 udg. af Chr. Winther, bd. 2-3 udg. af F.C. Olsen), Kbh. 1839-43, ktl. 1574-1576; bd. 1, s. 195-200; s. 199.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 18

◀ **Es endet Schmerz ... Eh' man's gedacht** : Strofen stammer fra Ludwig Achim von Arnims dramatiske epos *Halle und Jerusalem. Studentenspiel und Pilgerabentheuer*, Heidelberg 1811, ktl. 1623, hvor »Die Gestalt«, også kaldet Olympens moder, siger til Celine: »Die Mutterwehn / Mußt du bestehn; / Das Erstemal / Macht Furcht zur Qual / Es endet Schmerz / So wie der Scherz, / So wie die Nacht, / Eh mans gedacht«, s. 304.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 21

◀ **hos mig** : SK boede i Nørregade matrikelnr. 230 A, det nuværende nr. 38, fra april eller okt. 1840 til okt. 1844.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 25

◀ **Din Confirmation** : Regine blev konfirmeret i Holmens Kirke i Kbh. den 22. april 1838.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 25

◀ **Extrait double de Muguet** : fr., dobbelt ekstrakt af liljekonval. Denne parfume er ikke blandt de annoncerede varer i *Adresseavisen*.

I trykt udgave: Bind 28 side 216 linje 26

◀ **udv** : udvortes.

I trykt udgave: Bind 28 side 217 linje 3

◀ **»fra min Ungdomsbaar«** : citat fra Poul Martin Møllers digt »Den gamle Elsker«, hvori en strofe lyder: »Da kommer en Drøm fra min Ungdomsbaar / Til min Lænestol, / Efter dig jeg en inderlig Længsel faar, / Du Kvindernes Sol!«, *Efterladte Skrifter af Poul M. Møller* (216,18) bd. 1, s. 11-14; s. 12. Sml. Notesbog 7 (1840-41), i SKS 19, 208.

I trykt udgave: Bind 28 side 217 linje 6

◀ **Kjærlighedens blinde Gud** : Den gr. kærlighedsgud Eros (lat. Amor) bærer på senklassiske fremstillinger ofte bind for øjnene el. beskrives som blind – som tegn på, at kærligheden er blind. Jf. *P.F.A. Nitsch neues mythologisches Wörterbuch*, 2. udg. ved F.G. Klopfer, bd. 1-2, Leipzig og Sorau 1821 [1793], ktl. 1944-1945; bd. 1, s. 169: »Aber die Liebe ist auch blind: deswegen trägt Amor eine Binde vor den Augen«. Også W. Vollmer *Vollständiges Wörterbuch der Mythologie aller Nationen*, Stuttgart 1836, ktl. 1942-1943, s. 191: »er ist blind, wie die Liebe«.

I trykt udgave: Bind 28 side 217 linje 8

◀ **stat** : stå.

I trykt udgave: Bind 28 side 217 linje 12

◀ **Frøken R. Olsen** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 217 linje 17

◀ **Idag for 3 Uger ... skrevet Dig til** : I et brev dateret onsdag den 30. dec. 1840 skriver SK, at det var onsdag den 18. nov., Regine ventede et brev fra ham, jf. SKS 28, 228. I så fald kan nærværende brev dateres til onsdag den 9. dec. 1840.

I trykt udgave: Bind 28 side 217 linje 20

◀ **Violinspilleren ved Kilden (...)** »Skovens lette Dandser« **Fisken, Fuglen, Musen etc han betroer sig til** : hentyder til Chr. Winthers digt »Violinspilleren ved Kilden« fra *Sang og Sagn. Digte*, Kbh. 1840, hvor det hedder: »Saa maaneklar og stille / Laae Natten over Eng; / Jeg satte mig ved Kilde, / Og stemte der min Stræng; / I Skovens Skjød / Dens Tone lød / Og vakte Hjorten vilde, / Som laae paa Blomsterseng. // Du Skovens lette Dandser / Med ranke Hals og Been, / Stryg Duggen af dit Pandser, / lil over Busk og Steen! / O, spring afsted, / Tag Budskab med / Til hende, som sig krandses / Med Skjønheds Rosengreen. // Du lille Fisk, som sover / Paa Kildens klare Bund, / Stig op i dine Vover, / Vaagn op nu af dit Blund, / Og svøm afsted, / Tag Budskab med / Og siig, hvad jeg ei vover / At sige med min Mund. // Du spæde Fugl, du smukke, / Som ligger luunt og blødt / Høit i din lille Vugge, / Og sover tæt og sødt; / Vaagn op, og stræk / Din Vinge kjæk, - / Snart har ved mine Sukke / Mit Hjerte sig forblødt. // Du Muus, som trygt kan bygge / Dybt under Egens Rod, / Kom frem i Nattens Skygge / Alt paa din spæde Fod! / O, løb afsted, / Tag Budskab med, / Og for mit Hjertes Lykke / Vov selv dit unge Blod. // Forlad de dunkle Gange, / Du blanke, sorte Snog, / Og lyt til mine Sange, - / Du er jo snild og klog; / Kryb snel og svai / Paa Hendes Vei, / Som aner ei, hvor bange / For hende Hjertet slog. // Du lette Sky, du hvide, / Som paa det stille Blaae / Saa sagtelig mon skride / Med Maanens Sølvbræm paa: / O, iil, fortæl, / At her i Qvæld / Du saae min Taare glide / Som dine Perler smaa! // Og ved min Fedels Tone / Hiint hemmelige Ord, / Som skal min Taare forsone, / Med Suk jeg dem betroer; / Og Musen løb, / Og Snogen krøb / Og over Egens Krone / Guldvinget Fuglen foer. // Den Fisk i blanke Vrimmel, / Den Hjort blandt sine Lam, / Den Sky paa Nattens Himmel / Mit stærke Ord fornam; / Og Hjorten sprang, / Og Skyen svang / Sig bort, og fra sin Stimmel / Den Skjælbedækte svam. // Der sad jeg, taus, alene, - / Jeg hørte Hjertets Slag; / Bag fjerne Fjeldes Stene / Sank Maanen bleg og svag; / Og, som den veg, / Frem Solen steg, / Og fra de grønne Grene / Mig vinked Haabets Flag«, s. 41-44.

I trykt udgave: Bind 28 side 217 linje 22

◀ **Kan saa være** : Det kan godt være.

I trykt udgave: Bind 28 side 217 linje 27

◀ **min Tante i Gothersgaden** : I Gothersgade matrikelnr.15 (gadenr. 30; se kort 2, D1-2) boede Karen Kierkegaard (o. 1770-1844), der havde været gift med klædehandler Anders Andersen Kierkegaard (1767-1816), en fætter til SKs far. De havde to sønner og tre døtre.

I trykt udgave: Bind 28 side 218 linje 5

◀ **den katholske Kirke lærer ... i Skjærsilden** : kilde ikke identificeret. Der kunne sigtes til traditionen om den fromme Sankt Gertrud, der bad for sjælene i Skærsilden, og som også inspirerede til en bøn, som ville frelse 1000 sjæle fra skærsilden, når den blev sagt.

I trykt udgave: Bind 28 side 218 linje 20

◀ **er saa** : forholder sig sådan.

I trykt udgave: Bind 28 side 218 linje 22

◀ **tilforn** : før, tidligere.

I trykt udgave: Bind 28 side 218 linje 25

◀ **Heliotrop** : velduftende blomst af rubladsfamilien. Navnet, der kommer af gr., hentyder til, at blomsten 'vender sig efter solen'.

I trykt udgave: Bind 28 side 218 linje 28

◀ **da tænke Du** : gid du da vil tænke.

I trykt udgave: Bind 28 side 218 linje 29

◀ **efter Dig jeg en inderlig Længsel faaer, Du Qvindernes Sol** : citat fra Poul Martin Møllers digt »Den gamle Elsker« (217,6).

I trykt udgave: Bind 28 side 218 linje 30

◀ **Mennesker giver han (Eros) Fred ... dysser i Slummer** : citat fra Platons *Symposion* (197c), hvor Agathon i sin tale om Eros' egenskaber citerer anførte vers (parentesen med »Eros« er SKs egen). Jf. *Udvalgte Dialoger af Platon*, overs. af C.J. Heise, bd. 1-8, Kbh. 1830-59 (bd. 1-3, 1830-38, ktl. 1164-66); bd. 2, 1831, s. 53 (*Platons Skrifter*, udg. af Carsten Høeg og Hans Ræder, bd. 1-10, Kbh. 1992 [1932-41]; bd. 3, s. 118).

I trykt udgave: Bind 28 side 218 linje 32

◀ **Onsdagen d. 28.** : Den 28. faldt i forlovelsesperioden kun på en onsdag i okt. 1840 samt i april og juli 1841.

I trykt udgave: Bind 28 side 219 linje 2

◀ **Bring hurtigt Brevet ad den lange Vei ... fikst Du ei** : tilpasset citat fra de afsluttende replikker i 4. akt af Adam Oehlenschlägers lystspil *Aladdin, eller Den forunderlige Lampe*, hvor Aladdin siger til ringens ånd: »Saa bring mig hurtig da den lange Vey!«, og hvor denne svarer: »En snellere Befordring faaer du ey«, *Poetiske Skrifter* bd. 1-2, Kbh. 1805, ktl. 1597-1598; bd. 2, s. 75-436; s. 321. – **fikst**: dvs. fik (præteritum, 2. person singularis).

I trykt udgave: Bind 28 side 219 linje 9

◀ **Nu har jeg læst saa Meget af Plato om Kjærlighed** : sigter først og fremmest til Platons *Symposion* (218,32).

I trykt udgave: Bind 28 side 219 linje 16

◀ **summa summarum** : lat. summernes sum; det samlede resultat.

I trykt udgave: Bind 28 side 219 linje 17

◀ **Concurrenternes ved Gjestebudet** : dvs. talerne i Platons *Symposion* (218,32).

I trykt udgave: Bind 28 side 219 linje 18

◀ **Zwei Musikanten ziehn daher ... wär' es gerne** : SK citerer første strofe af lieden »Vor der Stadt« af den ty. romantiske digter Joseph von Eichendorff (1788-1857) i *Gedichte*, Berlin 1837, ktl. 1634, s. 24. Digtet havde tidligere været trykt i Eichendorffs novelle *Dichter und ihre Gesellen*, Berlin 1834, ktl. 1633, s. 20. Sml.»Forførerens Dagbog« i *SKS* 2, 345.

I trykt udgave: Bind 28 side 219 linje 25

◀ **incommensurabel for** : usammenlignelig med, uforenelig med.

I trykt udgave: Bind 28 side 220 linje 7

◀ **Som hiin Kjøbmand sælger ... kostelige Perle laae** : hentyder til Matt 13,45-46, hvor Jesus siger: »Atter lignes Himmeriges Rige ved en Kiøbmand, som søgte efter gode Perler, hvilken, der [da] han fandt en meget kostelig [kostbar] Perle, gik hen, og solgte alt det, han havde, og kiøbte samme« (NT-1819).

I trykt udgave: Bind 28 side 220 linje 8

◀ **hverken Død ei hell. Liv ... nogen anden Skabning** : citat fra Rom 8,38-39, hvor Paulus skriver: »jeg er vis paa, at hverken Død, ei heller Liv, ei heller Engle, ei heller Fyrstendømmer, ei heller Magter, ei heller det Nærværende, ei heller det Tilkommende, ei heller det Høie, ei heller det Dybe, ei heller nogen anden Skabning skal kunne skille os fra Guds Kierlighed i Christo Jesu vor Herre« (NT-1819).

I trykt udgave: Bind 28 side 220 linje 27

◀ **Die stehn allhier im kalten Wind ... sich wollt' zeigen?** : SK citerer den anden af de to strofer i Eichendorffs »Vor der Stadt« (219,25).

I trykt udgave: Bind 28 side 221 linje 1

◀ **Overskriften og Underskriften** : dvs. »Min Regine« og »Din S.K.«

I trykt udgave: Bind 28 side 221 linje 8

◀ **dysse og vække** : formentlig allusion til Johannes Ewalds ode »Rungstedts Lyksaligheder«, der begynder: »I kiøhlende Skygger, / I Mørke, som Roser udbrede, / Hvor Sangersken bygger, / Og quidrende røber sin Rede, / Hvor sprudlende Bække / Snart dysse, snart vække / Camoenernes Yndling, den føhlende Skiald, / Med steds' eensrislende Fald.«, *Johannes Ewalds samtlige Skrifter* bd. 1-4, Kbh. 1780-91, ktl. 1533-1536; bd. 2, 1782, s. 383.

I trykt udgave: Bind 28 side 221 linje 9

◀ **en halv Alen** : el. 1 fod, svarende til 31,4 cm.

I trykt udgave: Bind 28 side 221 linje 12

◀ **Løvsalernesfest** : el. løvhyttefest; en jødisk høstfest, der fejres den 15.-21. okt.

I trykt udgave: Bind 28 side 222 linje 1

◀ **Løvhytte** : lysthus, især dannet af tæt voksende træer, buske, slyngplanter o.l.

I trykt udgave: Bind 28 side 222 linje 2

◀ **saa følger der en Tegning med** : Tegningen er ikke bevaret.

I trykt udgave: Bind 28 side 222 linje 6

◀ **Datum** : dato, datering.

I trykt udgave: Bind 28 side 222 linje 12

◀ **ikke (...) slet** : ikke helt, præcis.

I trykt udgave: Bind 28 side 222 linje 16

◀ **ligesom de Bøger, Middelalderen ... trykte i dette Aar** : Udtrykket »Trykt i dette Aar« stod undertiden i stedet for årstal på titelbladet til ældre (folke)bøger og især skillingsviser; køberen forledes et hvilket som helst år til at tro, at bogen eller visen er ny.

I trykt udgave: Bind 28 side 222 linje 18

◀ **Knippelsbro** : 215,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 222 linje 20

◀ **Fredensborg** : lille by i Nordøstsjælland beliggende ved den sydøstlige bred af Esrom Sø, som var mest kendt pga. Fredensborg Slot, Slotskroen og Store Kro (*se kort 3, BC3*).

I trykt udgave: Bind 28 side 222 linje 23

◀ **tvivlet om** : tvivlet på.

I trykt udgave: Bind 28 side 223 linje 4

◀ **Du som selv har skrevet ... skilles fra Dig** : Regine Olsens breve er ikke bevaret.

I trykt udgave: Bind 28 side 223 linje 6

◀ **Løverdag** : lørdag.

I trykt udgave: Bind 28 side 223 linje 16

◀ **dette lille Billede** : se illustration 15, i *SKS* 28, 237.

I trykt udgave: Bind 28 side 223 linje 20

◀ **overgiver** : overdrager, videregiver.

I trykt udgave: Bind 28 side 224 linje 4

◀ **»Din Dig oprigtigt elskende og ganske hengivne«** : sml. brevet til Kierkegaard fra hans far af den 4. juli 1835, hvor der underskrives: »Din Dig hiertelig elskende og ganske hengivne Fader«, *SKS* 28, 45.

I trykt udgave: Bind 28 side 224 linje 5

◀ **Den medfølgende Haandtegning** : Tegningen er ikke bevaret.

I trykt udgave: Bind 28 side 224 linje 17

◀ **Onsdagen d. 9 Dec** : i året 1840.

I trykt udgave: Bind 28 side 224 linje 22

◀ **Han stopped hendes Øre ... i Havets Bund** : citat fra den strofe i Jens Baggesens digt »Agnete fra Holmegaard« (1808), hvor Agnete hengiver sig til havmanden og beder ham om at tage sig med: »Han stopped hendes Øre, / Han stopped hendes Mund; / Saa foer han med den Skiønne / Dybt ned i Havets Bund. / Mund paa Mund - / De favnedes og kyste sig / Saa trygt paa Havets Bund«, *Jens Baggesens danske Værker*, udg. af forfatterens sønner og C.J. Boye, bd. 1-12, Kbh. 1827-32, ktl. 1509-1520; bd. 2, 1828, s. 348-358; s. 352.

I trykt udgave: Bind 28 side 224 linje 24

◀ **det følgende Vers: »Mund paa Mund«** : citat fra »Agnete fra Holmegaard« (224,24).

I trykt udgave: Bind 28 side 225 linje 7

◀ **tilforladeligt** : sikkert, godt.

I trykt udgave: Bind 28 side 225 linje 10

◀ **Solennitætssahl** : festsal.

I trykt udgave: Bind 28 side 225 linje 15

◀ **medfølgende Stykke Papir** : Tegningen er ikke bevaret.

I trykt udgave: Bind 28 side 225 linje 16

◀ **hvortil** : hvorfor, til hvilken gavn.

I trykt udgave: Bind 28 side 225 linje 16

◀ **»kommer en Drøm fra min Ungdomsbaar til min Lænestol«** : citat fra Poul Martin Møllers digt »Den gamle Elsker« (217,6).

I trykt udgave: Bind 28 side 225 linje 24

◀ **Dette Billede** : se illustration 14, i *SKS* 28, 236.

I trykt udgave: Bind 28 side 225 linje 25

◀ **fordum hos Schlegels** : sigter formentlig til et besøg hos familien Schlegel på Gammeltorv 5. lf. folketællingen 1840 boede her i stueetagen den 85-årige Johan Jacob Schlegel, samt på 1. sal kammerråd Wilhelm August Schlegel (1791-1871) og Dorothea Maria Frost (1791-1852) med deres børn. De havde sønnen Johan Frederik (Fritz) Schlegel (1817-96), juridisk kandidat fra 1838, der var volontør i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiets Handels- og Konsulatskontor; han havde tillige været huslærer for Regine Olsen og blev i 1847 hendes ægte mand. Dertil kom de tre ugifte døtre: Emma (25 år), Clara (22 år) og Augusta (10 år). Hvornår SK har mødt Regine i dette hus, vides ikke.

I trykt udgave: Bind 28 side 226 linje 10

◀ **Es vergeht keine Stund in der Nacht ... des Knaben Wunderhorn** : Strofen stammer fra den folkelige vise »Wenn ich ein Vöglein wär«, som findes trykt i *Des Knaben Wunderhorn. Alte deutsche Lieder*, samlet og udgivet af L. Achim von Arnim og Clemens Brentano, bd. 1-3, 2. udg., Heidelberg 1819 [1806-08], ktl. 1494-1496; bd. 1, s. 231f.; bogen findes på regning fra C.A. Reitzels boghandel til SK dateret 14. marts 1836 (KA, D pk. 8 læg 1).

I trykt udgave: Bind 28 side 226 linje 21

◀ **Og er dig min Arm til saa stort Behag ... Dem begge to!** : Verset, som er skrevet med Regine Olsens håndskrift, stammer fra en romance i 3. handling, 4. optrin i Johannes Ewalds *Fiskerne*, hvor det lyder: »Liden Gunver vandrer som helst i Qvel, / Saa tankefuld. / Hendes Hierte var Vox, hendes unge Siel / Var prøvet Guld. / O vogt dig, mit Barn, for de falske Mandfolk! / Liden Gunver meder med Silken-Snoer / Ved

Havets Bred! / Da hævedes Bølgen, og Vandet foer / Saa bradt afsted. / O vogt dig, mit Barn, for de falske Mandfolk! / Skiøn Havmand sig op af Havet skiød, / Beklædt med Tang. / Hans Øie var kierligt, hans Tale var sød, / Som Harpens Klang. / Liden Gunver, du martrer mig Dag og Nat, / Med Elskovs Ild. / Mit Hierte vansmægter, min Siel er mat, / O vær dog mild! / Du rekker mig kun din sneehvide Arm, / Paa Søemands Troe; / Saa trykker jeg den til min brændende Barm, / Saa faar jeg Roe. / Liden Gunver! Mit Bryst, bag sit haarde Skiel, / Er blødt og ømt. / Trofast er mit Navn, min ukunstlede Siel / Foragter Skrømt. / Og er dig min Arm til saa stor Behag, / Til Trøst og Roe; / Skiøn Havmand, saa skynd dig, saa kom kun, og tag / Dem begge to! / Han trak hende fra den steile Bred, / Glad ved sin Svig. / Som Storm var hans Latter, men Fiskerne græd / Ved Gunvers Liig. / O vogt dig, mit Barn, for de falske Mandfolk!«, *Samtlige Skrifter*, bd. 1-4, ktl. 1533-1536; bd. 3, 1787, s. 233f. Sml. Johannes Ewald *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg & Kim Ravn (*Danske Klassikere*), Kbh. 1998, s. 80f.

I trykt udgave: Bind 28 side 226 linje 27

◀ **Was paßt, das muß sich ründen ... muß gedeihn** : den første af de to strofer i digtet »An – « [egl. An Adolph Selmnitz] af den rom. ty. digter Novalis (Friedrich v. Hardenberg), trykt i *Novalis Schriften*, udg. af L. Tieck og Fr. Schlegel, 4. forøgede udg., bd. 1-2, Berlin 1826 [1802], ktl. 1776; bd. 2, s. 37f. Den anden strofe lyder: »Gieb treulich mir die Hände, / Sey Bruder mir, und wende / Den Blick vor deinem Ende / Nicht wieder weg von mir. / Ein Tempel, wo wir knieen, / Ein Ort – wohin wir ziehen / Ein Glück, für das wir glühen, / Ein Himmel mir und dir!«.

I trykt udgave: Bind 28 side 227 linje 3

◀ **og** : også.

I trykt udgave: Bind 28 side 227 linje 12

◀ **begrændser** : afgrænses.

I trykt udgave: Bind 28 side 227 linje 14

◀ **Frøken Regine Olsen** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 227 linje 19

◀ **Onsdagen d. 30 Dec** : i året 1840.

I trykt udgave: Bind 28 side 228 linje 2

◀ **Tempel-Archiv** : sml. Brev 152, i SKS 28, 242.

I trykt udgave: Bind 28 side 228 linje 5

◀ **hiin Onsdag, da jeg anden Gang i mit Liv nærmede mig Dig** : sml. SKs opgørelse af forholdet i »Mit Forhold til 'hende'« (1849), hvor det om tiden efter hjemkomsten fra Jylland 1840 hedder: »Tiden fra 9 Aug til i Septbr, kan i strengere Forstand siges at være den Tid, i hvilken jeg tilnærmede mig hende«, SKS 19, 433. Der er formentlig tale om en onsdag i denne periode.

I trykt udgave: Bind 28 side 228 linje 7

◀ **ret** : fulstændig.

I trykt udgave: Bind 28 side 228 linje 10

◀ **Jeg kjørte til Lyngby** : SK besøgte ofte præsten i Lyngby, Peter Diderik Ibsen (1793-1855). Lyngby el. Kongens Lyngby, beliggende ved Lyngby Sø i Nordsjælland, o. 10 km NNV for København, var en landsby med o. 3.500 indbyggere.

I trykt udgave: Bind 28 side 228 linje 11

◀ **hver især** : hver enkelt.

I trykt udgave: Bind 28 side 228 linje 16

◀ **den historiske Tid** : dvs. i forlovelsestiden fra den 10. sept. 1840.

I trykt udgave: Bind 28 side 228 linje 22

◀ **Det var Onsdagen d. 18 Nov: 1840 ... et Brev fra mig** : sml. Brev 131, i SKS 28, 217f.

I trykt udgave: Bind 28 side 228 linje 23

◀ **læta** : lat. tillægsord, hunkøn, opr. brugt i landbrug om afgrøder og kvæg i betydningen: fed, rig, frugtbar, jf. Vergils *Georgica*, 1. bog, vers 1. Siden med betydningen: begunstiget af guderne, heldig, glad.

I trykt udgave: Bind 28 side 228 linje 32

◀ **det Alt** : det altsammen, det hele.

I trykt udgave: Bind 28 side 229 linje 6

◀ **Albergs Familie** : sigter til Conradine Christiane Alberg (1786-1860), enke efter konferensråd, statsgældsdirektør Peter Alberg (1771-1831). If. folketællingen 1840 boede hun i Nørregade nr. 231, 1. sal, med sine to sønner, Edvard (29 år), der var kancellist, og Theodor (26 år), der var volontør under Finansdeputationen, samt de tre ugifte døtre, Rasmine (34 år), Camilla (21 år) og Thora (19 år). SK boede også i Nørregade (216,25).

I trykt udgave: Bind 28 side 229 linje 8

◀ **Aanden er redebon** : hentydning til Matt 26,41: »Vaager og beder, at I ikke falde i Fristelse! Aanden er vel redebon, men Kiødet er skrøbeligt« (NT-1819).

I trykt udgave: Bind 28 side 229 linje 11

◀ **med en lille Forandring kan sige som Cæsar: jeg kom, jeg saae, hun vandt** : Der sigtes til den berømte melding »veni, vidi, vici« (»jeg kom, så, sejrede«), som den rom. feltherre og politiker Gajus Julius Cæsar (o. 101-44 f.Kr.) gav angående sin sejr over kong Farnakes II af Pontos ved Zela i Lilleasien år 47 f.Kr. Plutark skriver, at Cæsar efter denne lynsejr sendte et brev til sin ven Amantius med meldingen. Jf. Plutarks biografi »Cæsar«, kap. 50, 2, i *Vitae parallelae*. Jf. *Plutarchi vitae parallelae* bd. 1-9, stereotyp udg., Leipzig 1829, ktl. 1181-1189; bd. 7. Sveton skriver i sin Cæsarbiografi, kap. 37, 2 (i *De vita Caesarum*), at Cæsar lod frembære en indskrift med de tre ord ved sin femdobbelte triumf i 46 f.Kr. »I den pontiske Triumf saae man blandt de Opsatser, som bares i Pompen en Indskrift i disse tre Ord: 'jeg kom, saae, seirede', der ikke gav tilkiende hvad der var passeret i Krigen, som andre Indskrifter, men hvor hurtig den var tilendebragt«, *Caji Svetonii Tranquilli Tolv første Romerske Keiseres Levnetsbeskrivelse*, overs. af J. Baden, bd. 1-2, Kbh. 1802-03, ktl. 1281; bd. 1, s. 35.

I trykt udgave: Bind 28 side 229 linje 14

◀ **Det medfølgende Manuskript** : ikke bevaret.

I trykt udgave: Bind 28 side 229 linje 18

◀ **glædeligt Nytaar** : Brevet må været skrevet nytår 1841.

I trykt udgave: Bind 28 side 229 linje 22

◀ **»Linklæde«** : tørklæde, lommetørklæde. Ordet rummer en bibelsk allusion (230,2).

I trykt udgave: Bind 28 side 229 linje 26

◀ **hiin fattige Enke, der bortgav Alt, hvad hun eiede** : hentyder til beretningen om den fattige enke i Luk 21,1-4: »Men i det han saae op, blev han de Rige vaer, som lagde deres Gaver i Templets Kiste. Men han saae og [også] en fattig Enke, som lagde to Skierve deri. Og han sagde: sandelig, siger jeg Eder: denne fattige Enke haver lagt Mere, end alle. Thi alle disse have lagt af deres Overflod, som Gaver for Gud; men denne haver af sin Armod lagt al hendes Eiendom« (NT-1819).

I trykt udgave: Bind 28 side 229 linje 28

◀ **og** : også, ligeledes.

I trykt udgave: Bind 28 side 229 linje 31

◀ **lettelig** : let.

I trykt udgave: Bind 28 side 230 linje 1

◀ **Den fromme Veronica ... fem Lignelser af ham** : If. den fr. munk Roger d'Argenteuils bibelske historie fra o. 1300 går Veronica en dag ud for at sælge en dug, men møder Jesus, der bærer sit kors på vej til Golgata. Af medlidenhed rækker hun dugen til Jesus, der trykker den til sit ansigt, og da han giver den tilbage, er billedet af hans tornekrone og lidelsesfulde ansigt aftrykt på dugen, der herefter betegnes som

Veronicas svededug (lømmetørklæde). De middelalderlige legender har sat navnet Veronica i forbindelse med 'vera icona', lat., det sande billede. SKs version af legenden er ikke verificeret.

I trykt udgave: Bind 28 side 230 linje 2

◀ **»gamle Minder«** : hentyder til Carl Bernhards roman med titlen *Gamle Minder*, som SK formentlig har foræret til Regine. Af boghandlerregning fra Schubothe af 12. nov. 1840 fremgår, at SK købte bogen, jf. ktl. 2194-2195.

I trykt udgave: Bind 28 side 230 linje 14

◀ **vordende** : kommende.

I trykt udgave: Bind 28 side 230 linje 15

◀ **hvo** : hvem.

I trykt udgave: Bind 28 side 230 linje 16

◀ **gjemmer det som Maria dybt i sit Hjerte** : hentyder til Luk 2,19, hvor hyrderne havde fortalt, hvad englen havde sagt til dem om det nyfødte barn den nat, Jesus blev født, og Maria »gemte alle disse ord i sit hjerte«.

I trykt udgave: Bind 28 side 230 linje 20

◀ **fungerende Kammerjunker** : person, som er ansat ved hoffet og som i den borgelige rangforordning rangerer i 4. klasse, nr. 2. At personen er »fungerende« betegner, at han endnu er virksom i funktionen. I Carl Bernhards *Gamle Minder* (230,14), s. 2-15, beskrives en kammerjunker, som ikke længere er 'fungerende'; SK spiller formentlig på denne karakter, som Regine kunne være bekendt med, om end SKs brug af udtrykket afviger fra romanens. Udtrykket kammerjunker kan også bruges overført i betydningen: overdreven pyntet el. høflig person, el. endnu bredere – som SK – om en person, der er nøjeregnende, pedantisk, vanedreven. Sml. SKs samtidige beskrivelse af det småborgerlige frieri i *Om Begrebet Ironi*, i *SKS* 1, 336f. Et forbillede for SKs satire er Ludvig Holbergs skildring af Peder Erichsen i komedien *Den Stundesløse* (1731).

I trykt udgave: Bind 28 side 230 linje 29

◀ **ministerialia** : lat., ministerielle forretninger; upersonlige sager.

I trykt udgave: Bind 28 side 230 linje 30

◀ **concurere til** : dvs. konkurrere om.

I trykt udgave: Bind 28 side 230 linje 31

◀ **chinesisk Kunstflid** : dvs. en flittig og pedantisk udøvelse af ubetydelige ting. Sml. SKs hån over det borgerlige ægteskab i *Om Begrebet Ironi* (1841), i *SKS* 1, 336.

I trykt udgave: Bind 28 side 230 linje 31

◀ **»pligtskyldig Opmærksomhed«** : Udtrykket 'pligtskyldig opmærksomhed' el. især 'mangel på pligtskyldig opmærksomhed' var meget brugt i tidens politiske og ikke mindst juridiske jargon.

I trykt udgave: Bind 28 side 231 linje 1

◀ **Ægyptens Kjødgryder** : hentyder til 2 Mos 16,3, hvor der fortælles om israelitternes vandring i ørkenen, efter at Herren har ført dem bort fra slavetilværelsen i Egypten. Folket murrer mod Moses og Aron og siger: »Gid vi var døde for Herrens hånd i Egypten, da vi sad ved kødgryderne [GT-1740: Kjødgryden] og kunne spise os mætte! Nu har I ført os herud i ørkenen for at lade hele denne forsamling dø af sult.«

I trykt udgave: Bind 28 side 231 linje 3

◀ **idelig** : bestandigt, altid.

I trykt udgave: Bind 28 side 231 linje 4

◀ **forliebte** : forelskede.

I trykt udgave: Bind 28 side 231 linje 4

◀ **Dit Vindue** : 215,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 231 linje 16

◀ **David formaaede at fordrive Sauls onde Lune** : spiller på 1 Sam 16,23, hvor det fortælles, at hver gang den onde ånd fra Gud kom over Saul (jf. v. 14), spillede David på sin citer, hvorpå den onde ånd forlod Saul, så han fik det godt igen.

I trykt udgave: Bind 28 side 232 linje 3

◀ **Jeg frister Dig ei længer ... er der atter en Dag** : Strofen stammer fra Christian Winters digt »Henrik og Else« i *Digte*, Kbh. 1828, s. 107-111; s. 111. Henrik fortæller kongen (Wolmer), at hans elskede, Else, altid vil være ham tro. Dette betvivler kongen, som opsøger Else, men blot for at sande, at Henrik havde ret.

I trykt udgave: Bind 28 side 232 linje 12

◀ **Idet da den vilde Wolmer ... som en Efteraarsblæst** : hentyder til den efterfølgende strofe: »Saa kasted' han omkring sin urolige Hest, / Bort foer han med sin Skare som en Efteraarsblæst; / Da raslede Løvet under dundrende Hov, / Vildt skingrede Halloh! i den undrende Skov«, *Digte*, s. 111.

I trykt udgave: Bind 28 side 232 linje 21

◀ **»i Morgen er der atter en Dag«** : 232,12.

I trykt udgave: Bind 28 side 232 linje 23

◀ **saa er det ikke saa** : så er det ikke sådan.

I trykt udgave: Bind 28 side 232 linje 24

◀ **Nei Nei** : hentydning til digtets begyndelse: »Nei, nei min ædle Herre! I tro mig om I kan! / Sin Henrik ene elsker hun i hele Danmarks Land«, *Digte*, s. 107.

I trykt udgave: Bind 28 side 232 linje 24

◀ **men over Gjerdet svang sig ... i Pigens Arme hen** : begyndelsen af næstsidste strofe i Christian Winthers *Digte*, s. 111.

I trykt udgave: Bind 28 side 232 linje 25

◀ **ikke var i det fremfarende Stormveier, men er i den sagte Luftning** : hentyder til beretningen i 1 Kong 19,11-12 om profeten Elias på Guds bjerg Horeb, hvor Gud Herren lovede Elias at gå forbi. Forud for Herren kom en voldsom storm (»et stort og stærkt Væir«, GT-1740), derpå et jordskælv efterfulgt af en ild, men Herren var hverken i stormen, i jordskælvet eller i ilden. Endelig lød der en sagte susen (»en stille sagte Lyd«, GT-1740), og Elias trådte frem med tilhyllet ansigt, og Herren talte til ham.

I trykt udgave: Bind 28 side 232 linje 29

◀ **Hermed følger et Billede** : se illustration 15, i SKS 28, 237.

I trykt udgave: Bind 28 side 233 linje 2

◀ **Ich dein ... aller Lebens-Freude** : kilde ikke identificeret.

I trykt udgave: Bind 28 side 233 linje 5

◀ **Frøken Regine Olsen** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 233 linje 12

◀ **det Manuscript** : Hvad der sigtes til, vides ikke.

I trykt udgave: Bind 28 side 233 linje 16

◀ **skuffende** : illusoriske.

I trykt udgave: Bind 28 side 234 linje 1

◀ **Ei om Vaaren vil jeg minde ... Er ei uden Lyst** : fri gengivelse af den ir. digter Thomas Moores »Last Rose of the Summer« (skrevet 1805) i Steen Steensen Blichers gendigtning. I Blichers novelle »Juleferien«

lyder de sidste strofer af sangen som følger: »Ej om Vaaren vil jeg minde, / Ej om svunden Sommer, Nej! / Men Dig lære end at finde / Glæden paa Din Vej. // Sørg dog ej for Vaarens Glæder! / Sine Blomster har din Høst / Selv den Taare, som Du græder, / Er ej uden Lyst«, *Samlede Noveller* bd. 1-5 og supplementsbd., Kbh. 1833-40, ktl. 1521-1523 (bd. 1 i 2. opl., 1833); bd. 4, 1834, s. 160. Hvorfra SK har sin sjette verslinje, vides ikke.

I trykt udgave: Bind 28 side 234 linje 10

◀ **Det er den første Geburtsdag, jeg er tilstæde ved** : Regine Olsen havde fødselsdag den 23. jan. Brevet er da skrevet til denne dag i 1841.

I trykt udgave: Bind 28 side 234 linje 19

◀ **Maler-Apparat** : el. maleapparat, formentlig en kværn.

I trykt udgave: Bind 28 side 234 linje 20

◀ **den Recension, der idag skal afleveres** : SK var fra den 17. nov. 1840 indskrevet på Det kongelige Pastoralseminarium i København, hvor han deltog i undervisning og øvelser. En af øvelserne var at recensere, dvs. bedømme, hinandens prædikener. Af Pastoralseminariets protokol for vintersemestret 1840-41 og sommer semestret 1841 fremgår, at SK var bedømmer fire gange, nemlig den 1. dec. 1840 samt den 12. jan., den 9. marts og den 18. maj 1841, jf. *B&A* bd. 1, s. 13-16.

I trykt udgave: Bind 28 side 238 linje 6

◀ **S. T. Høiærværdige Hr Hofprædikant ... for Pastoralseminariet o: s: v: o: s: v:** : Brevet er ikke bevaret. Balthasar Münster (1794-1867) var en da. gejstlig, fra 1828 hofprædikant, fra 1835 1. residerende kapellan ved Holmens Kirke, fra 1837 lærer og meddirektør ved Det kgl. Pastoralseminarium. Han blev ridder af Dannebrog 1828, opnåede den teologiske doktorgrad i 1836 og blev i juni 1840 benådet med Dannebrogmændenes Sølvkors. – **S.T.:** en i tiden alm. udbredt forkortelse for det lat. udtryk 'salvo titulo', med udeladelse af el. forbehold for mulig fejlagtig anvendelse af titlen. Forkortelsen blev hyppigt anvendt ved udskrift på breve, men også ved dedikationer. – **Høiærværdige:** titulatur for den højere og højeste gejstlighed, placeret i 2. til 6. rangklasse (af den borgerlige rangforordnings i alt ni klasser).

I trykt udgave: Bind 28 side 238 linje 10

◀ **Og dog er jeg atter ikke stolt ... blev mig given** : spiller på 1 Kor 4,7, hvor Paulus skriver til korintherne: »For hvem giver dig nogen særstilling? Og hvad har du, som du ikke har fået givet? Og når du har fået det, hvorfor er du da stolt, som om du ikke havde fået det givet?«

I trykt udgave: Bind 28 side 238 linje 24

◀ **»bedaaere«** : bedrage, betage, forføre.

I trykt udgave: Bind 28 side 238 linje 26

◀ **Jupiter forvandlede sig til en Sky for at besøge Io** : sigter til sagnet i den gr. og rom. mytologi om Zeus'/Jupiters forførelse af flodguden Inachos' datter Io. Ovid fortæller i *Metamorphoses (Forvandlinger)*, 1. sang, v. 588-600, hvordan Jupiter indhyllede landskabet omkring den flygtende Io i en tåge, så konen (Hera/Juno) ikke kunne se elskovsmanøvren. Se også W. Vollmer *Vollständiges Wörterbuch der Mythologie aller Nationen*, Stuttgart 1836, ktl. 1942-1943; bd. 2, s. 951f.

I trykt udgave: Bind 28 side 239 linje 8

◀ **Wir haben uns bedacht** : ty., »Vi har tænkt os«. Citat fra Holbergs komedie *Jacob von Tyboe* (1725), 3. akt, 5. scene, *Den Danske Skue-Plads* bd. 3.

I trykt udgave: Bind 28 side 239 linje 13

◀ **store Købmagergade N° 7** : If. folketællingen 1840 boede på 1. sal i Store Købmagergade nr. 7 (se kort 2, C2) silke- og klædehandler Johan Christian Lund (41 år) med sine børn samt »Huusjomfru« Elisa Denker (40 år). Han havde været gift med SKs søster Nicoline Christine fra 1824 til hendes død i 1832, og de havde børnene, Heinrich el. Henrik (15 år), Michael (14 år), Sophie (13 år) og Carl (12 år).

I trykt udgave: Bind 28 side 239 linje 13

◀ **Frøken R. Olsen** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 239 linje 18

◀ **De tugte meest den, de har kjær ... kalder Verden Galenskab** : citat fra N.F.S. Grundtvigs romance om det stærke venskab mellem biskop Vilhelm (død 1074) og kong Svend Estridsen (o. 1019-74) i *Roskilde-Riim*, Kbh. 1814, hvor det om dem hedder: »Alt med de Venner Verden saae / Saa underlig en Handel, / Hvad Verden aldrig kan forstaa, / Det er de frommes Vandel: De tugte mest hvem de har kjær, / Det kalder Verden Daarefærd; / De følges ad i Død og Grav, / Det kalder Verden Galenskab«, s. 40.

I trykt udgave: Bind 28 side 239 linje 21

◀ **N. T.** : Nye Testamente.

I trykt udgave: Bind 28 side 240 linje 5

◀ **Englene i Himmelen glæde sig** : hentyder formentlig til Jesu ord om, at der bliver »større glæde i himlen over én synder, der omvender sig, end over nioghalvfems retfærdige, som ikke har brug for omvendelse«, Luk 15,7.

I trykt udgave: Bind 28 side 240 linje 7

◀ **ihvorvel** : skønt, til trods for at.

I trykt udgave: Bind 28 side 240 linje 21

◀ **forklarer** : forvandler (sig).

I trykt udgave: Bind 28 side 240 linje 27

◀ **Hell-Dunkel** : ty., lys-mørke, det åbenlyse-det skjulte, jf. fr. clair-obscur.

I trykt udgave: Bind 28 side 240 linje 30

◀ **og** : også, tillige.

I trykt udgave: Bind 28 side 241 linje 11

◀ **Jeg sender Dig hermed en Rose** : sml. notesbog 8:25 (1841), i SKS 19, 232f.

I trykt udgave: Bind 28 side 241 linje 16

◀ sat **for**: foran; på.

I trykt udgave: Bind 28 side 242 linje 1

◀ **I 1001 Nat beskrives en ... som Salomons Signetring** : sigter til Gulnares replik: »Unsere gewöhnliche Sprache ist dieselbe, in welcher die auf dem Siegelring des großen Propheten Salomo, des Sohnes Davids, eingegrabene Inschrift abgefaßt ist«, *Tausend und eine Nacht. Arabische Erzählungen*, overs. af G. Weil, bd. 1, udg. af A. Lewald, Stuttgart 1838, bd. 2-4, Pforzheim 1839-41, ktl. 1414- 1417; bd. 3, 1841, s. 17.

I trykt udgave: Bind 28 side 242 linje 2

◀ **Tempel-Archivet** : sml. Brev 141, i SKS 28, 228.

I trykt udgave: Bind 28 side 242 linje 12

◀ **Hermed følger en Aftegning af Seglet** : Tegningen er ikke bevaret.

I trykt udgave: Bind 28 side 242 linje 15

◀ **Ordrup** : en landsby ca. 8 km N for Kbh. (se kort 3, D6).

I trykt udgave: Bind 28 side 242 linje 18

◀ **D. 11 Sept.** : dvs. lørdag den 11. sept. 1841.

I trykt udgave: Bind 28 side 242 linje 22

◀ **Frøken R. Olsen** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 242 linje 25

◀ **jeg, omtrent for et Aar siden ... i Erindringens Slør** : Der knyttes an til SKs Brev 130, i SKS 28, 217. Hvilket omslag SK har brugt, vides ikke; Emanuel Hirsch har gættet på, at han har brugt Regines breve, som

således blev givet hende tilbage (jf. sammes overs. af Kierkegaard: *Briefe*, Düsseldorf 1955, s. 61).

I trykt udgave: Bind 28 side 243 linje 3

◀ **Frøken Regine Olsen** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 243 linje 20

◀ **Frøken Regine Olsen** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 244 linje 6

◀ **Frøken Regine Olsen** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 244 linje 12

◀ **det medfølgende Brev** : Brevet er ikke identificeret.

I trykt udgave: Bind 28 side 244 linje 15

◀ **Frøk. Regine Olsen** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 244 linje 18

◀ **Theatret** : Det kongelige Teater på Kongens Nytorv (se kort 2, D3).

I trykt udgave: Bind 28 side 245 linje 3

◀ **komer** : dvs. kommer.

I trykt udgave: Bind 28 side 245 linje 4

◀ **Frøk. Regine Olsen** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 245 linje 10

◀ **Høistærede** : alm. brugt formular i brevoverskrifter. Brevet er stilet til Johan Frederik Schlegel (226,10), der den 3. nov. 1847 var blevet gift med Regine Olsen.

I trykt udgave: Bind 28 side 245 linje 13

◀ **Indlagte Brev** : se det følgende brev til Regine. SKs mange overvejelser og betænkeligheder over sin henvendelse til ægteparret Schlegel findes afspejlet i en række kladder (SKS 28, 247-263) og journaloptegnelser (især NB14:44 (1849), i SKS 22, 369f.; sml. NB24:54 (1851), i SKS 24, 351-357) samt i notesbog 15 (SKS 19, 438), hvori SK sammenfatter forlovelseshistorien.

I trykt udgave: Bind 28 side 245 linje 14

◀ **Deres Kone** : altså Regine, fra 3. nov. 1847 med efternavnet Schlegel.

I trykt udgave: Bind 28 side 245 linje 14

◀ **har tilbudt sig, maaskee været tilbudt** : Der sigtes muligvis til SKs møde med Regine i Helligåndskirken søndagen efter Regines faders død, hvor hun mod sædvane fulgte SKs skik med at gå umiddelbart efter prædikenen, så de passerede hinanden, jf. journaloptegnelsen NB12:29, i SKS 22, 160f.

I trykt udgave: Bind 28 side 245 linje 18

◀ **betræffende** : angående (mit forhold til hende).

I trykt udgave: Bind 28 side 245 linje 19

◀ **marquerede** : dvs. markerede, markante.

I trykt udgave: Bind 28 side 245 linje 23

◀ **Jeg har den Ære** : alm. formular, svarende til: Ærbødigst el. Med ærbødighed.

I trykt udgave: Bind 28 side 246 linje 3

◀ **Din Faders Død** : Regines far, Terkild el. Terkel Olsen (1784-1849), chef for Hoved- og

Kontrabogholderkontoret under Finansdepartementet, døde den 26. juni, jf. dødsannoncen i *Adresseavisen*, nr. 150, den 29. juni 1849: »Natten mellem den 25de og 26de Dennes bortkaldte Herren efter 40 Aars Ægteskab min elskede Mand, mine 6 Børns Fader, Terkild Olsen, Etatsraad og Ridder af Dannebrog. / Regina Olsen, fød Malling.«

I trykt udgave: Bind 28 side 246 linje 5

◀ **Frue Regine Schlegel** : 213,3.

I trykt udgave: Bind 28 side 246 linje 28

◀ **Villie er uforandret** : sml. journaloptegnelsen NB13:4 (1849), i *SKS* 22, 274.

I trykt udgave: Bind 28 side 264 linje 2

◀ **Et sidste Skridt »Hende« betræffende** : dvs. hele SKs forsøg på en tilnærmelse i efteråret 1849 (245,14).

I trykt udgave: Bind 28 side 264 linje 5

◀ **cfr. Journalen ... NB¹⁴ p. 65** : dvs. journalen NB14, som er påbegyndte den 9. nov. 1849, i *SKS* 22, 369f.

I trykt udgave: Bind 28 side 264 linje 6